

كتابتیے

ISSN : 2228-5679

فتروا على السج الخالى الفقه الفاضل الميرزا محمد التبريزي المحقق المحدث ع
عالم الميرزا حسين حجة الله تعالى اليه في الاصول والادب في الادب والادب في الادب
عنه اهله ولا علمه وحظه ومهله الى كتابه سراج الكمال في مسائل الكلام
في مسائل سخا الخالى الاعظم السيد محمد التبريزي المحقق المحدث
عنه في التبريزي وهو من علماء الهند في الادب والادب في الادب
عنه في مسائل التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي
او في الادب في التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي
الهم في التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي
كان في التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي في التبريزي

ابراهیم بن حکم بن ظهیر ❖ جایگاه علمی اجتماعی ابن مخلد، از اساتید سنی مذهب شیخ طوسی ❖ حقیقه ایمان شهید ثانی یا ایضاح
البیان زین الدین بن محسن عاملی ❖ چگونگی مرجعیت و نشر فتاوی شیخ اعظم انصاری ❖ حاج شیخ جعفر شوشتری ❖ دکتر سید محمد
علی شهرستانی ❖ زندگی نامه های خودنوشت شیخ حسین واعظ شوشتری، محمد تقی نیرتیری، میرزا محمد حسین نائینی و شیخ محمد غروی
سندی از حدود هشتاد سال پیش راجع به تحول در حوزه نجف اشرف ❖ پنج نامه منتشر نشده از استاد فقیه دکتر ابوالقاسم گرچی ❖ هبه نامه
و وصیت نامه سید دلدار علی ❖ سه اجازه از بزرگان حله ❖ اجازه ابن ابی جمهور به سید حسن بن ابراهیم بن یوسف بن ابی شبانه
ببیت و پنج رساله در موضوع نذر بعد از وفات ❖ نگاهی به الاخبار الدخیله ❖ الاربعین فی امامه امیر المؤمنین ❖ آفاق نجف ❖
گزارش سفری به ریاض ❖ تصحیح اعیان الشیعه ❖ نامه شیخ آقا بزرگ تهرانی به آیه الله ملا محمد جواد صفای
نکته ها ❖ آثار نو یافته

کتاب پیوست: ملحق مال الاصل

تکملة مأخذ شناسی آیت الله میرزا جواد آقا نیرانی

هادی رفائی

تکملة مصادر المعلومات
عن آية الله المرزا جواد آقا الطهراني

هذه المقالة تکملة لفظة (مصادر المعلومات عن آية الله المرزا جواد آقا الطهراني) التي نشرت سابقا في الکراس التذکاري الخاص به.

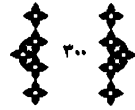
تفتتن هذه التکملة تعريفاً لمحتويات المصادر التي ترجمت للميرزا جواد آقا الطهراني والمكتوبة حتى آخر عرداد ۱۳۸۹ (حزيران ۲۰۱۰)، وقد بلغت ۹۶

مصدرا

چکیده: این نوشتار تکمله‌ای است بر مقاله «مأخذ شناسی آیت الله میرزا جواد آقا نیرانی» که پیش‌تر در یادنامه ایشان چاپ شده بود. این تکمله به معرفی منابعی که در شرح حال میرزا جواد آقا نیرانی تا پایان خرداد ۱۳۸۹ نگاشته شده، پرداخته و ۹۶ منبع را برشمرده است. کلید واژه: نیرانی، جواد - مأخذ شناسی؛ مصباح الهدی (کتاب)؛ دانشمندان خراسان - سده چهاردهم.

کتاب شماره (۲)
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (۱۳۸۹)

[کتاب شناسی]
تکمله مأخذ شناسی آیت الله میرزا جواد آقا نیرانی

مقدمه

عالم فاضل و پرهیزگار میرزا جواد آقا تهرانی، در سال ۱۲۸۳ ش، در تهران و در خانواده‌ای مذهبی، دیده به جهان گشود. وی پس از تحصیلات مقدماتی در تهران و قم، راهی نجف اشرف شد و از عالمان آن دیار، کسب فیض کرد. پس از بازگشت از نجف به تهران، بعد از اقامتی کوتاه در تهران، در حدود سی سالگی، عازم مشهد مقدس شد. در مشهد، علاوه بر شرکت در درس شیخ هاشم قزوینی، در حوزه درس‌های خارج فقه و اصول و معارف میرزا مهدی اصفهانی، حضوریافت و تا پایان عمر این استاد، از محضروی بهره برد.

مرحوم میرزا جواد آقا تهرانی، در خلال سالیانی که در مشهد اقامت داشت، از استادان برجسته حوزه علمیه مشهد بود و به تدریس درس خارج فقه و اصول و تفسیر و معارف، اهتمام داشت و در مبانی معرفتی، مروج اندیشه‌های معارفی میرزا مهدی اصفهانی بود. وی در زندگی فردی و اجتماعی، به رعایت اصول اخلاقی و اخلاص در عمل، شهرت داشت و به رغم اشتغال به امور علمی، در برآوردن حوایج مردم و رفع مشکلات و گرفتاری‌های آنان، اهتمام جدی داشت. همچنین در مبارزه با حکومت پهلوی، فعال بود و در هنگام جنگ تحمیلی عراق با ایران، در چندین نوبت در جبهه‌های نبرد، حضوریافت و سرانجام در دوم آبان ۱۳۶۸ در ۸۵ سالگی، در مشهد مقدس درگذشت.^۱

۱. بن‌الحسنه میرزا جواد آقا تهرانی، روح‌الکرم به مناسبتی که در دفتر دوم این مؤلفه‌شناسی، معرفی شده است.

آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی؛ از عالمان عامل و آگاهان وارسته و صاحب فضائل نیکو و ادب نفس بود که حوزه علمیه خراسان به وی بی‌بالد و مایه فخر و مباهات این مرز و بوم است و به حق باید او را از مفاخر خراسان شمرد. در شخصیت و زندگی این عالم فرزانه، نکته‌های ناب، و ویژگی‌های کم‌نظیر فراوانی به چشم می‌خورند برخی از آنها چنین است:

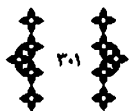
۱. روزآمدی تألیفات: از وی شش اثر مکتوب به چاپ رسیده است. درنگی در آثار وی نشان می‌دهد که او تألیف را به منظور پاسخگویی به نیازها، همگام با شرایط فرهنگی و با انگیزه‌ای مقدس، انجام داده است. با آن‌که چهار کتاب از آن آثار، نقد چهار جریان انحرافی و نادرست از دیدگاه ایشان بود، اما ادبیات تکفیر و تفسیق و تند و فحش در آنها به چشم نمی‌خورد.

۲. حضور اجتماعی: فعالیت‌های اجتماعی او نیز ویژه است. مساعدت در تأسیس درمانگاه خیریه برای بی‌نویان در سال ۱۳۳۴، تأسیس صندوق قرض الحسنه در سال ۱۳۴۲، حضور در برنامه‌های اعتراضی و راه‌پیمایی‌ها در پیشاپیش مردم در دوران انقلاب، در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ و بالآخره حضور در جبهه‌های دفاع مقدس، در چهار نوبت، در سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۷، با قدی خمیده و آن هم برای رزم و نه تبلیغ.

کتاب ششم (۲)
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (۱۳۸۹)

[کتاب‌شناسی]
تکمله ماغلش‌شناسی آیت‌الله میرزا جواد آقا تهرانی

۳. درس تفسیر: در دورانی که قرآن و تفسیر قرآن در حوزه‌های علمیه مهجور بود، مانند برخی از شُکف صالح، درس تفسیر شروع کرد و در حوزه علمیه خراسان، به «مفسر قرآن» شهره بود. وی درس‌های تفسیر را طی سی سال در مشهد، القا می‌کرد.

۴. اخلاق اجتماعی: گمان بسیاری بر این است که وقتی صحبت از اخلاق و معنویت عالیمی در میان است، باید از نماز شب، زیارت و راز و نیاز و شب‌زنده‌داری اوسخن گفته شود؛ ولی جالب است که آنچه در چشم و دل مردم ارزندگی مرحوم میرزا نقش بسته، ساده‌زیستی، تواضع و فروتنی، بی‌آزاری، پرهیز از تحقیر دیگران و بدگویی نسبت به بندگان خداست و جالب‌تر آن که تواضع، به معنای واقعی، در زندگی او مشهود بود.^۱

میرزا جواد آقا تهرانی، در کنار فعالیت‌های علمی و تدریس، به تألیف نیز اشتغال داشت. وی بنا به نیازهایی که در طول زندگی خود، در جامعه احساس می‌کرده، کتاب‌هایی را نگاشته است. چهار کتاب او در شرایط پیش آمده پس از شهریور ۱۳۲۰ پدید آمده‌اند و برای پرکردن نیازهای آن روز در پاسخ به مادی‌گرایی، بهایی‌گرایی، کسروی‌گرایی و تصوف انحرافی بوده است و از سر تکلیف و دفاع از موضع دین انجام گرفته است. سه اثر دیگری در حوزه عقاید، تفسیر و اخلاق، به دلیل نیازی بوده است که وی در این موضوعات احساس می‌کرده است.

این مآخذ شناسی، تکمله‌ای است بر معرفی توصیفی منابعی که درباره وی تألیف شده است. اصل مآخذ شناسی پیش‌تر در کتاب مفسر تهرانی: مجموعه مقالات بزرگداشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی^۲ به چاپ رسید. مجموع منابع معرفی شده در آن فهرست، ۳۵ مآخذ بود که درد بخش سامان یافته بود؛ بخش نخست به معرفی توصیفی هفت اثر از میرزا جواد آقا تهرانی اختصاص داشت و در بخش دوم ۲۸ مآخذ منتشره درباره وی معرفی شده بود. اینک پس از افزودن منابع فراوان دیگر به بخش دوم، ۹۶ منبع دیگر شناسانده شده است. این مآخذ شناسی، معرفی منابعی را دربردارد که تا پایان خرداد ۱۳۸۹ منتشر شده است و به ترتیب الفبایی پدید آورنده سامان یافته است.^۳

آرزومندی، ابوالقاسم

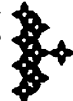
۱. «میرزا جواد آقا تهرانی (۱۲۸۳-۱۳۶۸ ش)؛ مجاهدی بی‌نشان». گلشن ابرار: خلاصه‌ای از زندگی اسوه‌های علم و عمل، تهیه و تدوین: جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم، نشر معروف، چاپ اول، ۱۳۸۲، وزیری، ج ۳، ص ۴۶۵-۴۷۶.

چند نکته از زندگانی میرزا جواد آقا تهرانی با این عناوین: تحصیلات، استادان، میرزا مهدی غروی اصفهانی، مبانی فکری و فلسفی: مکتب تفکیک چیست؟ فضایل و کمالات اخلاقی

۱. با استفاده از داده‌است مهدی مهریزی، در مقدمه مفسر تهرانی: مجموعه مقالات بزرگداشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی، به کوشش جمعی از اعضای خراسان، قم: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا علیه السلام، ص ۱۰-۱۱.

۲. دکت: ربانی، هادی، مآخذ شناسی میرزا جواد آقا تهرانی، مفسر تهرانی، ص ۹۷۹-۹۷۳.

۳. عمده‌ترین منبع تدوین این گفتار، چهار مآخذ است: مفسر تهرانی: تفسیر مصباح الهدی، آفاق نور، راجعه برای پژوهش از طوبی این نوشتار و ویژگی‌های کتاب‌شناسی این منبع، فقط یک بار یاد می‌شود و در موارد جدی به نام آن‌ها اکتفا می‌شود. (دوبارستان)

و فلسفانی، خدمات اجتماعی، پشتیبانی از انقلاب اسلامی، حضور در جبهه جنگ، تألیفات، سرانجام و مدفن.

آیه الله تهرانی مفسر قرآنی

۲. روزنامه اطلاعات، ضمیمه، شماره ۲۴۷۵۴ (پنجشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۹)، ص ۱.
گزارشی از زندگانی، مراتب علمی و ویژگی های اخلاقی.

آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی

۳. افق حوزه، شماره ۲۴۵ (چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۸۸)، ص ۴ - ۵.
گزارشی از زندگانی، مراتب علمی، ویژگی های اخلاقی و خدمات اجتماعی.

آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی

۴. شبکه امام رضا علیه السلام: www.Imamreza.net.
گزارشی از زندگانی، آثار، ویژگی های اخلاقی و خدمات اجتماعی.

ابراهیمی جرجانی، منصور (عبد الرحیم)

۵. «اخلاق مبنای تفسیر میرزا جواد آقا تهرانی بود». رایحه، سال پنجم، شماره ۷۵ (۲۵ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۳۸ - ۴۵.

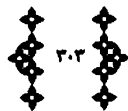
گفت و گویی با یکی از شاگردان درس تفسیر میرزا جواد آقا تهرانی ذیل این عناوین: حالات آیت الله تهرانی هنگام تفسیر قرآن؛ تبدیل شک به یقین، ویژگی بارز جلسات تفسیر آیت الله تهرانی؛ سؤالات اخلاقی و اعتقادی، بهانه من برای درک محضرش؛ منابع مورد استفاده آیت الله تهرانی در جلسات اخلاقی؛ آیت الله تهرانی يك عارف واقعی؛ دیدگاه آیت الله تهرانی درباره ابن عربی؛ آیت الله تهرانی و کشف و شهود؛ خاطراتی از فضائل اخلاقی آیت الله تهرانی.

ابراهیمی دینانی، غلامحسین

۶. «اصالت ماهیت از میرداماد تا عصر حاضر». نیایش فیلسوف؛ مجموعه مقالات، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، چاپ اول، ۱۳۷۷، وزیری، ص ۲۴۴ - ۲۴۶.

در قسمتی از مقاله، به نظر میرزا جواد آقا تهرانی در مخالفت با اصالت وجود، و اصالت ماهیت پرداخته است. مؤلف می گوید وی در اثبات اصالت ماهیت، به وضوح و بدهات تمسک می جوید. پرسش این است که آیا می توان در مورد چنین مسئله ای، که سال ها میان بزرگان محل اختلاف بوده است، به وضوح بدهات تمسک جست؟

استادی، رضا

۷. «مرحوم میرزا به تمام معنی مصداق عالم ربانی بود». رایحه، ص ۱۲۵ - ۱۲۹.

تحریر سخنرانی در همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در ۲۰ اسفند ۱۳۸۸ در دانشگاه مفید قم که در آن به ابعاد شخصیتی میرزا جواد آقا پرداخته شده است.

اسلامی، سید حسن

۸. «میرزا جواد تهرانی رحمه الله و مکتب تفکیک». مفسرذاتی، ص ۴۴۹ - ۴۸۳.

مؤلف معتقد است در نوشته های مدافعان مکتب تفکیک و حتی مخالفان آن، میرزا جواد آقا تهرانی از مدافعان و مرجعان این نگرش معرفی و این نکته مسلم شمرده شده است. نویسنده با مقایسه دیدگاه میرزا جواد آقا تهرانی با دیدگاه رایج مدافعان تفکیک در هشت مسأله مربوط به فلسفه، نشان داده است که سلوک و منش علمی وی غیر از مسیر متعارف و موضوع گیری رسمی اصحاب تفکیک در قبال فلسفه است. از این رو نمی توان او را جزو تفکیکیان شمرد.

الگوی رفتار مهدوی، میرزا جواد آقا تهرانی

۹. پایگاه آینده روش: www.bfnews.ir.

گزارشی از زندگانی ایشان ذیل این عناوین: ویژگی های اخلاقی؛ تواضع؛ مبارزه؛ حضور در جبهه های جنگ؛ رحلت؛ وصیت نامه؛ اساتید؛ شاگردان؛ آثار؛ پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب؛

الهی خراسانی، علی اکبر

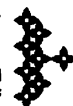
۱۰. «آن عبد صالح خدا». مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۷۳، وزیری، ۲۰ صفحه، و میزان المطالب: شامل چهار باب خداشناسی - نبی شناسی - امام شناسی - معاد شناسی، میرزا جواد آقا تهرانی، قم: مؤسسه در راه حق، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، وزیری، ص ۱۱ - ۲۸، و تلخیص آن با این مشخصات: روزنامه اطلاعات، (۵ آبان ۱۳۷۳)، ص ۷ و نگاهی به زندگینامه آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی (ره)، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۸۸۵۳ (پنجشنبه ۲۳ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۱۲، و با عنوان: عبد صالح: نگاهی به زندگینامه آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی (ره)، بعثت، سال سی و یکم، شماره ۱۳۷۸ (نیمه دوم فروردین ۱۳۸۹)، ص ۲ - ۳، و خلاصه ای از آن در این پایگاه اینترنتی آمده است: www.1mamreza.com.

گزارشی از زندگانی و مراتب علمی، آثار، و ویژگی های اخلاقی و خدمات اجتماعی میرزا جواد آقا تهرانی. این نوشتار کامل ترین زندگینامه ای بوده است که در زمان خود نگاشته شده است و منابع پس از آن، اغلب از این نوشته سود برده اند.

۱۱. «در گفتگوی با حجة الاسلام والمسلمین علی اکبر الاهی خراسانی». مفسرذاتی، ص ۷۶۱ - ۷۷۳.

کتاب ششم [۶]
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (۱۳۸۹)

[کتابشناسی]
نکته: ماخذ شناسی آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی

نکات و خاطراتی در این عناوین: درس‌ها و شاگردان؛ خدمات اجتماعی و امور خیریه؛ فعالیت‌های مربوط به انقلاب؛ رابطه میرزا جواد آقا با امام خمینی؛ شیخ مجتبی قزوینی. مصاحبه شونده که از شاگردان میرزا جواد آقا تهرانی بوده است و در شرح منظومه وی نیز شرکت می‌جسته است، می‌گوید: ایشان در برخورد با بزرگان فلسفه بسیار اهل ادب بود. هنگام رد کردن آرای آنان، مقدماتی را بیان می‌کرد و بعد با استدلال به رد آنها می‌پرداخت.

امیدوار حقیقی، حسین

۱۲. «تفسیر میرزا جواد آقا حاصل نیازسنجی و کشف خلأهای زمان بوده». رایحه، ص ۶۲ - ۶۴.
گفت و گویی با یکی از شاگردان میرزا جواد آقا تهرانی درباره ویژگی‌های درس تفسیر ایشان.

ایازی، سید محمد علی

۱۳. «خردگرایی در تفسیر مصباح الهدی». مفسر دینی: ص ۳۰۷ - ۳۳۱، و گزیده آن در روزنامه اطلاعات، ضمیمه، شماره ۲۴۷۵۴ (پنجشنبه ۲۹ اسفند ۱۳۸۹)، ص ۱ - ۲.

این نوشتار به بررسی گرایش تفسیری میرزا جواد آقا تهرانی اختصاص دارد. مؤلف ضمن بررسی گرایش عقلی در تفسیر مصباح الهدی به گونه‌های آن مانند کاوش‌های زبانی، کشف مراتب کلام، جمع عقلانی میان آیات، دفع شبهات، رفع تعارض آیات و نقد و بررسی آرای کلامی اشاره می‌کند و نمونه‌هایی از آن را نشان می‌دهد.

بابایی، رضا

۱۴. «میرزای تهرانی و نقد صوفی». مفسر دینی، ۴۸۵ - ۵۰۴.

کوششی برای آشنایی بیشتر با برخی اندیشه‌های میرزا جواد آقا تهرانی در مسأله تصوف و عرفان. آنچه از گفتار و آثار ایشان پیدا است، احتیاط‌های علمی و اخلاقی در تحلیل جریان تصوف و عرفان است و از نسبت‌هایی که اثبات آنها آسان نیست، پرهیز دارد. همچنین برخی بدایع و بدعت‌های صوفیه از منظر میرزا جواد آقا تهرانی و بزرگان مکتب خراسان نقل و گزارش شده است.

به بهانه سالگرد ارتحال میرزا جواد آقا تهرانی

۱۵. روزنامه خراسان. (۲۰ شهریور ۱۳۷۴)، ص ۵.

بیابانی اسکویی، محمد

۱۶. «اشتراک معنوی وجود از نظر میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله». مفسر دینی، وزیری، ۵۳۷ - ۶۰۴.
اشتراک معنوی وجود، مبنی بر مفهوم داشتن وجود است. در این که آیا وجود غیر از حقیقت، مفهومی دارد یا خیر؟ و این که مفهوم آن، بدیهی است یا نه؟ میان صاحب نظران اختلاف است.

از نظر مؤلف، میرزا جواد آقا تهرانی، بر این باور است که وجود و موجود (هستی و هست)، مفهوم سلبی دارد و آن، خارج کردن شیء از بطلان، نفی و تعطیل است. مؤلف زوایای مختلف موضوع بحث را کاویده و به نقد آرای کسانی که در برابر نظر میرزا جواد آقا تهرانی قرارداد پرداخته است.

پویا، حسن

۱۷. «انسان سازی در تفسیر مصباح الهدی». مفسرانی، ص ۳۳۳ - ۳۶۴.

به عقیده مؤلف میرزا در تفسیر یا نگاهی به مقاصد قرآن، که تربیت و ساختن انسان است، به کتاب خدا توجه کرده و آیات را تبیین کرده است. از این رو تقریباً در ذیل هر آیه اشاره به یک یا چند نکته اخلاقی - تربیتی داشته است.

تفسیر مصباح الهدی، نسخین اثر تفسیر در مکتب تفکیک

۱۸. کتاب ماه دین، سال سیزدهم، شماره ۱۵۴ (مرداد ۱۳۸۹)، ص ۶۶ - ۶۸.

گزارشی درباره «تفسیر مصباح الهدی» اثر تقریر میرزا جواد آقا تهرانی. در مقاله به دیدگاه استاد محمد رضا حکیمی، سید مهدی حسینی، محمد عبداللہیان و محمد علی مهدوی راد درباره این تفسیر اشاره رفته است.

جلالی، غلامرضا

۱۹. تقویم تاریخ خراسان: از مشروطه تا انقلاب اسلامی. با همکاری حسین طاهری وحدتی و عباسعلی قلی زاده، تهران مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۷، وزیری، ۵۰۰ ص، صفحات پراکنده.

در صفحات فراوانی از کتاب، به نقش میرزا جواد آقا تهرانی در جریان انقلاب اسلامی پرداخته است.

۲۰. تهرانی، جواد (۱۲۸۳ - ۱۳۶۸ ش) «مشاهیر مدفون در مشهد و حومه. زیر نظر غلامرضا جلالی، پژوهشگر: علی جان سکندری، رسول سعیدی زاده، اسماعیل رضایی و... مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۸۹، وزیری، ۱۰۸ - ۱۰۹.

۲۱. «روش تفسیری میرزا جواد آقا تهرانی همسویا «بیان الفرقان» بود». رایحه، ص ۵۶ - ۶۱.

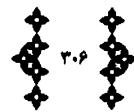
گفت و گویی درباره میرزا ذیل این عناوین: ارائه درس تفسیر در مدرسه میرزا جعفر فعالیت های اجتماعی و مبارزات سیاسی؛ فضائل اخلاقی.

۲۲. مشهد در امداد نهضت امام خمینی. تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، وزیری، ۳۴۹ ص، صفحات پراکنده.

کتاب ششم [۲]
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (۱۳۸۹)

[کتابخانه‌ای]
تکمیل اخلاقی آیت‌الامیرزا جواد آقا تهرانی

در صفحات متعددی از کتاب، به نقش میرزا جواد آقا تهرانی در جریان انقلاب اسلامی اشاره رفته است.

جمشیدی، حسن

۲۳. مکتب تفکیک؛ واکنش در برابر نظریه «قرآن و عرفان و برهان جدایی ندارند». رایحه، ص ۸۰ - ۸۶.

مصاحبه‌ای درباره ریشه‌های اختلاف اصحاب تفکیک با آرای فلاسفه و عرفا.
به عقیده او، رابطه تفکیکی‌ها با فلسفه، مثل رابطه فهم تاریخی و دانستی تاریخ است. یعنی خیلی از مقوله‌های فلسفی را می‌دانند، ولی فلسفی فکر نمی‌کنند.

جوادی آملی، عبدالله

۲۴. «پیام علمی آیت الله العظمی جواد آملی به کنگره بزرگداشت آیت الله تهرانی». رایحه، ص ۱۱۶ - ۱۲۳.

این پیام، به مناسبت همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در ۲۰ اسفند ۱۳۸۸ در دانشگاه مفید قم صادر شده و در بخشی از آن آمده است: این بزرگداشت درباره شخصیت وارسته‌ای است که از مهم‌ترین سبب خطا و خطرناک‌ترین عامل خطیئه یعنی حُب دنیا رهیده و به امید صادق رسید و این نزاهت ضروری‌ترین مسأله جامعه به ویژه حوزه و دانشگاه به شمار می‌رود.

چیت‌ساز، محمّد تقی

۲۵. زندگانی مفتر کبریایه الله میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله. بی‌نات، سال اول، شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۳)، ص ۴۰ - ۴۳، و با این مشخصات: «جرعه‌نوش کوشراخلاص: به مناسبت سالگرد ارتحال اسوه عطاوت اسلامی آیه الله حاج میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله». روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۶۳۷ (شنبه ۴ آذر ۱۳۷۴)، ص ۷.

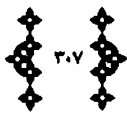
مروّری بر زندگانی میرزا جواد آقا تهرانی ذیل این عناوین: آثار اخلاق و سلوک؛ نظرات علمی؛ فعالیت‌های اجتماعی.

حاتمی، علی و همکاران

۲۶. روز شمار شمسی، قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۲، وزیری، ص ۲۵۲ و روز شمار قمری، قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۱، وزیری، ص ۸۳.
گزارشی از زندگانی، مراتب علمی و آثار میرزا جواد آقا تهرانی، به مناسبت سالروز درگذشت وی.

حسینی مجاهد، سید مهدی

۲۷. «نگاهی به زندگی عالم ربانی آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله»، مفسر ربانی، ص ۱۵-۸۱، و تفسیر مصباح الهدی، تقریر: محمد باقر نورالهیان، تحقیق: سید مهدی حسینی مجاهد، تهیه و تدوین: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا علیه السلام با همکاری دفتر فرهنگی مفاخر خراسان، قم؛ مؤسسه معارف اسلامی امام رضا علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۸، وزیری، ج ۱، ص ۷۸-۱۳۷، و اتفاق نور سال چهارم، شماره اول (بهار و تابستان ۱۳۸۷)، ص ۷۷-۱۳۵، و تلخیص آن با این مشخصات: «آیت الله تهرانی، مفسر ربانی»، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۴۷۰۸ (شنبه ۲۲ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۲۲.

زندگانی و ویژگی های فردی و اجتماعی و حرکت فرهنگی میرزا جواد آقا تهرانی در مشهد ذیل این عناوین: یکم. زندگی علمی (الف. دوران تحصیل، ب. استادان، ج. شاگردان، د. روش تدریس: ۱. فقه و اصول، ۲. فلسفه و حکمت، ۳. معارف اسلامی، ۴. تفسیر قرآن کریم، ۵. اخلاق)؛ دوم. تألیفات: سوم. مشرب فکری و علمی؛ چهارم. زندگی اخلاقی و معنوی (الف. ایمان و کمالات معنوی: ب. فضائل و ویژگی های اخلاقی)؛ پنجم. زندگی اجتماعی و سیاسی؛ ششم. عروج ملکوتی.

حصاری ژلاد، حمید

۲۸. «حجه، مدینه فاضله میرزا جواد آقا تهرانی بود». رایحه، ص ۱۰۶-۱۰۹.

گفت و گویی با یکی از رزمندگان و فرماندهان در سال های دفاع مقدس.

حکیم باشی، حسن

۲۹. «تفسیر میرزا جواد آقا تهرانی، تفسیری جامع و تحلیلی بود». رایحه، ص ۵۰-۵۵.

مصاحب ای درباره شخصیت علمی و سیره عملی میرزا ذیل این عناوین: آشنایی با میرزا مهدی اصفهانی؛ مکتب تفکیک؛ آثار آیت الله تهرانی؛ روش تفسیری آیت الله تهرانی؛ سیره عملی آیت الله تهرانی.

حکیمی، محمدرضا

۳۰. «حکمت قرآنی و فلسفه یونانی»، مفسر ربانی، ص ۷۰۵-۷۴۴.

در این مقاله، نخست اندکی درباره اندیش های سیاسی و اقدام های اجتماعی و تحریک های علمی و تعهد های انسانی و حضور های اجتماعی میرزا جواد آقا تهرانی سخن رفته است. و به همین مناسبت، به انتقاد از کسانی پرداخته شده است که پدید آمدن انقلاب اسلامی ایران را متأثر از اندیشه های ملاصدرا دانسته اند. در ادامه مقاله، به فاصله میان حکمت قرآن و فلسفه یونانی پرداخته می شود. مؤلف با طرح اظهار نظر سه متخصص و متبحر در فلسفه، به این نتیجه می رسد که فلسفه متداول، گزیده یافته و بنیاد پذیرفته از قرآن کریم و مکتب نبوی و احادیث اوصیایی (یعنی از معارف ثقلین) نیست؛ بلکه به همین اندازه که تحریرگران آن، از دانایان مسلمان بوده اند، آن را اسلامی می نامیم و نه بیشتر از این.

۳۱. «مبانی تفسیر مکتب تفکیک»، تفسیر مصباح الهدی، ج ۱، ص ۲۳-۴۲، و آفاق نور، ص ۲۳-۴۲، و روزنامه اطلاعات، شماره ۲۴۷۰۸ (شنبه ۲۲ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۶.

در این نوشتار نخست در ذیل این پنج مسأله توضیح کوتاهی می‌آید: ۱. کتابی مانند قرآن، به تفسیر نیازمند است؛ ۲. قرآن خود به این نیاز توجه داشته، راه رفع آن را نشان داده است؛ ۳. آورنده قرآن نیز این نیاز را می‌دانسته و راه رفع آن را بیان کرده است؛ ۴. بیان آورنده قرآن و تفسیر کننده آن، لزوم سنخیت روحی و وراثت علمی، یک ضرورت عقلی و عملی است؛ ۵. وجود آیات متشابه در قرآن کریم. مؤلف در ادامه با اشاره به ویژگی‌های «تفسیر مصباح الهدی»، تألیف میرزا جواد آقا تهرانی، این تفسیر را یک نمونه تفسیر تفکیکی و مستقل می‌داند و می‌گوید ما با مفسری قرآنی روبه‌رو هستیم که بدون آن که ما را در میان افکار و اوامع قرون و اعصار گم کند، به «هذا بیان للناص» و به «نور» و بصائر و هیتات و «برهان ربانی»، هدایت می‌کند؛ نه برهان ناقص بشری و یونانی.

حمیدی ثناء حمزه

۳۲. «روحانی رزمنده، رزمنده روحانی: استاد اخلاق به جوانان بسیجی غبطه می‌خورد»، پنجره، سال دوم، شماره ۶۵ (۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۶۵.

خاطراتی از نویسنده درباره حضور میرزا جواد آقا تهرانی در جبهه‌های جنگ تحمیلی.

۳۳. «میرزا جواد تهرانی، الگوی عرصه‌های عملی جهاد»، رایحه، ص ۹۸-۱۰۱.

گفت و گویی با یکی از هم‌زمان میرزا جواد آقا تهرانی در جبهه‌های جنگ.

خاطراتی از میرزا جواد آقا تهرانی

۳۴. مسجد. سال هفدهم، شماره ۱۳۶ (فروردین ۱۳۸۸)، ص ۴۴-۵۱.

زیبایی و نظم در خانه و زندگی؛ همکاری و همیاری با خانواده؛ احترام به بزرگان علم؛ گذشت و برخورد با دیگران؛ احتیاط شدید در بیت المال؛ پرهیز از شهرت؛ سعه صدر از عشق به خدا؛ با تبعیت پذیری؛ احترام و فروتنی نسبت به سادات.

خرزاهی، حسین

۳۵. «گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین حسین خرازی»، مفسر ربانی، وزیری، ص ۷۷۳-۷۸۰.

خاطره‌ها و نکته‌هایی درباره سابقه آشنایی و رابطه با میرزا جواد آقا تهرانی؛ درس فلسفه میرزا مهدی اصفهانی، درس خارج میرزا جواد آقا تهرانی؛ شاگردان میرزا؛ طرح مباحث اخلاقی توسط میرزا؛ خانواده ایشان.

خزاهی، محمدحسن

۳۶. «میرزا جواد آقا تهرانی در تفسیر آیات فقهی به روایات توجه داشت». (رایحه، ص ۴۶ - ۴۹). یکی از شاگردان میرزا جواد آقا تهرانی در ضمن گفت و گو به برخی از ویژگی های اخلاقی و علمی استادش می پردازد. در بخشی از آن می گوید: وی استاد فلسفه بود و منظومه ملاهادی سبزواری را تدریس می کرد. البته در هنگام تدریس فلسفه، برخی مباحث را رد می کرد؛ چون در درس معارف از شاگردان آیت الله میرزا مهدی اصفهانی بود که ایشان مخالف سرسخت فلسفه یونان بود و عقیده داشت که فلسفه یونان با معارف اهل بیت علیهم السلام سازش ندارد.

خسرو پناه، عبدالحسن

۳۷. «میرزا عین تعبد بود؛ مرد میدان زهد و علم و جهاد». پنجم، سال دوم، شماره ۶۵ (۱۳۸۹)، ص ۶۰.

پاره ای از ویژگی های علمی، اخلاقی و مبارزاتی میرزا جواد آقا تهرانی.

۳۸. کتاب ماه دین، سال سیزدهم، شماره ۱۵۴ (مرداد ۱۳۸۹)، ص ۵ - ۷. گزارشی از همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در آستان حضرت عبدالعظیم علیه السلام.

راستگو، محمدحسن

۳۹. «ذکر میرزا پنجم، سال دوم، شماره ۶۵ (۱۳۸۹)، ص ۵۹.

اشاره به برخی از ویژگی های اخلاقی و سابقه مبارزاتی میرزا جواد آقا تهرانی.

۴۰. «میرزا جواد آقا تهرانی شعارهای انقلابی را در قالب ذکر تکرار می کرد». (رایحه، ص ۱۱۰ - ۱۱۳). یکی از شاگردان درس تفسیر میرزا جواد آقا تهرانی در این گفت و گو به طرح نکات و خاطراتی از فعالیت های اجتماعی و ویژگی های اخلاقی میرزا جواد آقا می پردازد.

رتانی، هادی

۴۱. «شکوه اخلاق: گزارشی از همایش بزرگداشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی». آینه پژوهش، سال بیست و یکم، شماره ۱۲۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۹)، ص ۱۲۷ - ۱۲۸.

به برنامه های جلسه همایش برگزار شده به مناسبت بزرگداشت بیستمین سالگرد درگذشت میرزا جواد آقا تهرانی در دانشگاه مفید قم اشاره رفته است.

۴۲. «مآخذ شناسی میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله». مفسر رتانی، ص ۶۷۹ - ۷۰۳، و گزیده آن در روزنامه اطلاعات، ضمیمه، شماره ۲۴۷۵۴ (پنجشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۹)، ص ۴.

این مآخذ شناسی در دیبخت تنظیم شده است؛ در بخش نخست، هفت اثر از میرزا جواد آقا تهرانی به صورت توصیفی و براساس الفبای عنوان شناسانده شده است. در بخش دوم، گزارشی از ۲۸ مآخذ منتشره درباره وی به ترتیب الفبای پدید آورنده ارائه شده است.

رجیم پورازغدی، حیدر

۴۳. «میرزا جواد آقا مصداق ایمان حقیقی»، پنجم، سال دوم، شماره ۶۵ (۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۶۶.

مشرب معارف میرزا جواد آقا تهرانی، ارادت وی به امام خمینی و حضور در جبهه های جنگ.

رکنی یزدی، محمد مهدی

۴۴. «میرزا جواد آقا تهرانی آیت بزرگ الهی در ادب نفس و پارسایی»، مفسر دینی، ص ۸۳ - ۹۸.

تفقه در دین و شناخت درست اهم و مهم در احکام اسلامی و علم به اوضاع اجتماعی و سیاسی زمان داشت. مدرس حوزه دینی مشهد بود که هنگام احساس تکلیف، دست به قلم می برد و در رد شبهات ملحدان، کتاب می نوشت. همچنین در بحث های اعتقادی قائل به تفکیک و جدایی آموزه های قرآن و حدیث، از نظریات فلاسفه و صوفیان بود.

۴۵. «میرزا جواد آقا تهرانی، الگویی برای زندگی زاهدانه»، رایحه، ص ۲۱ - ۲۵.

زهد به معنای واقعی؛ حضور در جبهه؛ پرهیز از آفات زهد؛ احتیاط در امور؛ روش تفسیری آیت الله تهرانی.

زنگنه، ابراهیم

۴۶. «آیت الله حاج میرزا جواد آقا تهرانی»، مشهد بزرگ، مشهد؛ خاطره مشهد، چاپ اول، ۱۳۸۸، وزیری، ص ۲۲۴ - ۲۳۲.

تدوین و تألیف؛ خصوصیات جسمانی و اخلاقی؛ میرزا و انقلاب اسلامی؛ وصیت و مرگ؛ مرقد مرحوم میرزا جواد آقا.

سلطانی، محمد هلی

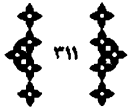
۴۷. «احساس و وظیفه شناسی عالم دینی»، مفسر دینی، ص ۶۵۳ - ۶۷۷.

در مقاله با فرض بر این که وظیفه عالم دینی، در تبلیغ، تبیین، تفسیر و دفاع از دین است، تلاش شده است انجام به این وظیفه از سوی میرزا جواد آقا تهرانی در بخش دفاع از دین نشان داده شود.

۴۸. «پی پیرایگی، رازوهای»، مفسر دینی، ص ۹۹ - ۱۰۶.

در این نوشتار تلاش شده تا دلیل ضعف و ناتوانی های انسان، در بیان عقاید خود نشان داده شود. اصلی ترین عامل این ضعف، وابستگی هایی است که انسان به جاه، مال و دیگر خواستنی های

دنیایی پیدا می‌کند. انسان آن گاه که تقوا پیشه کند، از بند این وابستگی‌ها نجات می‌یابد. میرزا جواد آقا تهرانی یکی از کسانی است که به چنین جایگاهی دست یافته است.

سیدان، سید جعفر

۴۹. «تفسیر مصباح الهمدی نماد تلازم قرآن و عترت است». رابحه، ص ۱۳۲ - ۱۳۶.

تحریر سخنرانی در همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در ۲۰ اسفند ۱۳۸۸ در دانشگاه مفید قم است

۵۰. «گفتگو با آیه الله سید جعفر سیدان». مفسر ربانی، ص ۷۴۷ - ۷۶۰.

در این مصاحبه برخی از ویژگی‌های علمی و اخلاقی میرزا جواد آقا تهرانی طرح شده است. یکی از ویژگی‌های ایشان پرداختن به موضوعاتی بود که مورد ابتلا بود؛ همچنین یکی از عوامل شکل‌گیری شخصیت ایشان انس شدید با شیخ هاشم قزوینی و میرزا مهدی اصفهانی بود.

۵۱. «مختصری درباره آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی». گفتاری از آیه الله سید جعفر سیدان در سالگرد رحلت آیه الله مرورید. تهیه و تنظیم: مرکز نشر و آثار آیت الله سید جعفر سیدان، (مشهد: بی‌نا)، چاپ اول، ۱۳۸۹، رقعی، ص ۴۴ - ۵۳.

مؤلف، به دو نمونه از مباحث علمی ایشان در ذیل این عناوین پرداخته است: ۱. تنافی و تضاد فاعلیت خداوند متعال با علیت فلسفی؛ ۲. بینونت و عدم سنخیت میان خالق و مخلوق.

سید خاموشی، سیده مرضیه

۵۲. «راز محبوبیت میرزا جواد آقا: گفت و گو با سیده مرضیه سید خاموشی». لیلاصدری و فاطمه السادات تهرانی نژاد، پنجه، سال دوم، شماره ۶۵ (۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۶۲ - ۶۳.

گفت و گویی با خواهرزاده میرزا جواد آقا تهرانی درباره ویژگی‌های میرزا جواد آقا تهرانی از نظر اخلاقی و علمی، مخالفت با فلسفه، درس تفسیر، رابطه با امام، حضور در جبهه‌های جنگ، ارتباط با رهبر انقلاب.

سیری در زندگی مفسر کبریا آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی

۵۳. پایگاه تبیان: www.tebyan.net

مروری بر زندگی، مراتب علمی، آثار، ویژگی‌های اخلاق و خدمات اجتماعی.

شاکری، رمضانعلی

۵۴. «ناگفته‌هایی از زندگی آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی». رابحه، ص ۲۶ - ۳۲.

یازده خاطره درباره آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی. که در هجدهم آبان ۱۳۶۹ نگاشته است.

کتاب، شیمه (۲)
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان (۱۳۸۹)

(کتابخانه‌ای)
تکمله مآخذ شناسی آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی

شرح حال آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی
 ۵۵. وبلاگ مخزن المعارف: WWW.gamjinah.mihanblog.com
 مروزی بر بعضی از ویژگی‌های اخلاقی.

شرفخانی، احمد
 ۵۶. «دامستانی خواندنی از زندگی نامه آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی».
 وب نوشت احمد شرفخانی: www.sharafkhani.persiblog.com
 بیان حکایتی بر اساس زندگانی میرزا جواد آقا تهرانی.

شمس آبادی، حسن
 ۵۷. نقش علمای مشهد در انقلاب اسلامی. تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج، چاپ اول، ۱۳۸۹،
 وزیری، ۴۵۱ ص.
 نقش میرزا جواد آقا تهرانی در مبارزه با رژیم شاهنشاهی و پیروزی انقلاب اسلامی.

طباطبائی، سید مهدی
 ۵۸. «میرزا جواد جامع خصائص انسانی بود: گفت و گویا حجت الاسلام والمسلمین سید
 مهدی طباطبائی از شاگردان میرزا جواد آقا تهرانی». پنجم، سال دوم شماره ۶۵ (شنبه ۱ آبان
 ۱۳۸۹)، ص ۵۸ - ۵۹.

برخی ویژگیهای اخلاقی، مخالفت با فلسفه، جایگاه علمی، روش برخورد با مخالفان فکری و
 مبارزات انقلابی میرزا جواد آقا تهرانی.

عبد الهیان، ایمان
 ۵۹. زندگی نامه آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی (م ۱۳۶۸ شمسی). قم: مؤسسه معارف اسلامی امام
 رضا علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۸، پالتویی، ۹۶ ص.
 کتاب از مقدمه و پنج بخش تشکیل شده است.

دربخش نخست با عنوان «زندگی علمی»، این عناوین طرح شده است: دوران تحصیل؛
 استادان؛ شاگردان؛ تدریس (۱). فقه و اصول، (۲). فلسفه و حکمت، (۳). معارف اسلامی، (۴). تفسیر
 قرآن کریم، (۵). اخلاق؛ تألیفات؛ مشرب فکری و علمی. عناوین طرح شده در بخش دوم با
 عنوان «زندگی اخلاقی و معنوی»، عبارت‌اند از: ایمان و کمالات معنوی (۱). مراقبت کامل، (۲).
 ایمان راسخ به قیام، (۳). خلع روح، (۴). سزادرون، فضائل و ویژگی‌های اخلاقی (۱). ویژگی‌های
 شخصی، (۲). معاشرت با خانواده، (۳). اخلاق اجتماعی، (۴). انصاف در داوری، (۵). پرهیز از اسراف،

۶. احتیاط در استفاده از بیت المال، ۷. احترام به سادات، ۸. تأثیر کلام، ۹. خصایص دیگر، ۱۰. شهرت گریزی، ۱۱. زهد و بی‌اعتنایی به دنیا.

بخش سوم زندگی سیاسی و اجتماعی نام دارد. مطالب این بخش، در ذیل دو عنوان «خدمات اجتماعی» و «فعالیت‌های سیاسی» طرح شده است. بخش چهارم، آموزه‌های قرآنی نام گرفته است با این عناوین در ذیل آن؛ ۱. میدان بحث و گفت و گو؛ ۲. قرآن موجب عصمت پیامبر ﷺ؛ ۳. توفیق و اختیار؛ ۴. زیبانگیزی؛ ۵. زبان اخلاق و معنویت؛ ۶. نتیجه. بخش پنجم و پایانی، «عروج ملکوتی» نام دارد. عناوین این بخش عبارت‌اند از: بیشترین ذکر؛ جواب تهدید؛ شیفته مرگ؛ آخرین سفارش و دیدار؛ وصیت‌نامه؛ عروج روح با تلاوت آیات قرآن؛ تصاویری از استاد؛ تصاویری از کتاب‌های استاد.

عبداللهیان، محمد

۶۰. «اظهار نظری شایسته»، بینات، سال هفدهم، شماره ۶۵ (بهار ۱۳۸۹)، ص ۱۰۷ - ۱۱۰.

گزارشی از نامه فرزند میرزا جواد آقا تهرانی به مدیر مسئول نشریه بینات.

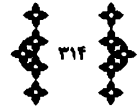
۶۱. «روش تفسیری آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله». مفسرینانی، ص ۲۳۷ - ۲۶۸، و با این مشخصات: «روش تفسیری آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی (ره) و ویژگی‌های «تفسیر مصباح الهدی». تفسیر مصباح الهدی، ج ۱، ص ۴۹ - ۷۶، و آفاق نور، ص ۴۹ - ۷۶، و تلخیص آن با این مشخصات: «روش تفسیری آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی و ویژگی‌های تفسیر مصباح الهدی». روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۸۸۵۳ (پنجشنبه ۲۰ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۱۲، و روزنامه اطلاعات، شماره ۲۴۷۵۵ (شنبه یکم خرداد ۱۳۸۹)، ص ۶.

استاد پس از طرح آیه، شأن نزول، ارتباط آیه با آیه قبل و بعد و معنای واژگان، به ترجمه و توضیح آن می‌پرداخت و معنای روشنی از آیه به دست می‌داد. در هنگام بحث اقوال مفسران را نیز طرح می‌کرد. وی ضمن بهره‌گیری از دانش‌ها در تفسیر آیات، از تفسیر به رأی آیات اجتناب داشت. از ویژگی‌های دیگر روش تفسیری ایشان، پرورش قدرت زیبانگیزی در انسان هاست. طرح مسائل اخلاقی و معنوی در ذیل آیات به منظور تزکیه و تربیت و همچنین هدایتگری و انسان‌سازی، از دیگر ویژگی‌های این تفسیر است.

۶۲. «معرفی تفسیر مصباح الهدی»، بینات، سال هفدهم، شماره ۶۵ (بهار ۱۳۸۹)، ص ۸۷ - ۱۰۶.

گزارشی از مراحل آماده سازی کتاب «تفسیر مصباح الهدی» و ویژگی‌های آن در ذیل این عناوین: شخصیت علمی استاد؛ زندگی علمی مقرر درس تفسیر؛ درباره احیای تفسیر مصباح الهدی با ویژگی‌های این تفسیر، سطح علمی تفسیر؛ چگونگی بهره‌گیری از دانش‌ها؛ دانش و بینش؛

وظیفه مفسر؛ هدایتگری و انسان سازی.

عبدخدايي، محمد هادي

۶۳. «مکتب تفکيک: موافق عقلي، مخالف انتساب برداشت شخصي به اسلام». رايحه، ص ۶۸-۷۵.

عطاردی، عزيزالله

۶۴. «جواد تهراني». فرهنگ خراسان. تهران: عطارد، چاپ اول، ۱۳۸۱، وزيری، ج ۳، ص ۵۸۲ - ۵۸۸، و با اين مشخصات: «زندگي نامه و سيره عملي ميرزا جواد آقا تهراني». رايحه، ص ۶-۱۱ و گزيده آن با اين مشخصات: «ميرزا جواد آقا تهراني در نگاه استاد عزيزالله عطاردی». روزنامه جمهوري اسلامي، شماره ۸۹۰۰ (پنجشنبه ۳۰ ارديبهشت ۱۳۸۹)، ص ۱۲.

گزارشي از زندگاني، ويژگي هاي اخلاقي، فعاليت هاي اجتماعي و آثار ميرزا جواد آقا تهراني.

غرويان، عبد الجواد

۶۵. «آيت الله تهراني ساده زيست بود». رايحه، ص ۱۴-۱۵.

بيان خاطراتي از ميرزا جواد آقا تهراني.

غلامي، اصغر

۶۶. «ارزش معرفت بخشي كشف وشهود عرفاني از نظر ميرزا جواد آقا تهراني رحمه الله». مفسر ديني، ص ۵۰۵-۵۳۵.

معناي كشف از نظر عارفان، حقيقت كشف و كيفيت حصول آن، كشف هاي صواب و ناصواب، عوامل مؤثر در نادرستي مكاشفات، مخالفت برخي كشف ها با عقل و محكمات كتاب و سنت و كشف صحيح از نظر متون مقدس ديني، مسائلي هستند كه در اين مقاله پيروي شده است.

غم دوري از محبوب

۶۷. ماهنامه آموزشي - اطلاع رساني معارف. شماره ۴۶ (خرداد ۱۳۸۶)، ص ۴۰-۴۱.

گزارشي از زندگاني ميرزا جواد آقا تهراني و نكاتي درباره ايشان.

فقيهي، محمد

۶۸. آيات الاحكام در تفسير مصباح الهمدي». مفسر زباني، ص ۳۶۵-۴۳۲.

مشرب ميرزا جواد آقا تهراني در مسأله پيروي شده، كه نوعي تلفيق دوروش معمول ميان شيعة و اهل سنت است.

کتاب شيعة (۲)
سال اول، شماره دوم، پاييز و زمستان (۱۳۸۹)

(کتابشناسي)
تكملة مآخذ شناسي آيت الله ميرزا جواد آقا تهراني

کاملان، محمدصادق

۶۹. «خلق قرآنی، راز محبوبیت میرزا جواد آقا تهرانی». رابحه، ص ۱۶ - ۱۷.

بیان خاطراتی درباره ویژگی های اخلاقی میرزا جواد آقا تهرانی.

گزارش مراسم بزرگداشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی در جوار حرم حضرت عبدالعظیم حسنی
۷۰. روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۸۹۰۱ (شنبه ۱ خرداد ۱۳۸۹)، ص ۱ و ۳. درباره این
همایش، پیشتر سخن گفتیم.

مجبوی، سید علی اصغر

۷۱. «میرزا جواد آقا تهرانی، همراه امام رحمه الله و انقلاب». رابحه، ص ۸۸ - ۹۱.

نکاتی درباره ویژگی های اخلاقی، درس تفسیر و دفاع ایشان از انقلاب اسلامی و حضور او در
جبهه های جنگ.

محدث، سید ابراهیم

۷۲. «قانون مداری بارزترین خصیصه میرزا جواد آقا تهرانی». رابحه، ص ۱۸ - ۲۰.

بیان خاطراتی از میرزا جواد آقا تهرانی.

مدرسی، مرتضی

۷۳. منتخبی از تاریخ فلسفه اسلام. تهران: کتابفروشی فروغی، چاپ سوم، ۱۳۵۳، رقمی، ص
۳۶۹ - ۳۷۰.

مؤلف در بخشی از کتاب با عنوان «تجدید کلام اهل بیت»، میرزا مهدی اصفهانی و شاگردانش
را در مشهد، تجدید کننده علم کلام و فهم حدیث مذهب جمعبری می داند. می گوید: در آثار
آنان برخی از پندارهای فلاسفه یونان و اسلام و عرفای بزرگ مورد بحث و انتقاد قرار گرفته است.

معرفی تفسیر مصباح الهدی

۷۲. رابحه، ص ۱۱ - ۱۳.

گزارشی از کتاب دو جلدی «تفسیر مصباح الهدی»، اثر تقریری میرزا جواد آقا تهرانی.

مفسر بزرگ میرزا جواد آقا تهرانی

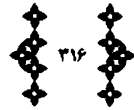
۷۵. پایگاه پرسمان قرآن: www.porsemanquran.com

گزارشی از زندگانی، مراتب علمی، آثار، ویژگی های اخلاقی و فعالیت های اجتماعی او.

کتاب شیمه [۲]
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان [۱۳۸۹]

[کتابخانه ای]
تکمله ماغلشاسی آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی

مفسر ربانی: مجموعه مقالات بزرگداشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی
 ۷۶. به کوشش جمعی از فضلاء خراسان: قم: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا علیه السلام، چاپ اول،
 ۱۳۸۸، وزیری، ۸۵۶ ص.

این اثر به مناسبت بیستمین سال بزرگداشت آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی ره فراهم آمده و در سه
 بخش تنظیم یافته است: در بخش نخست هیجده نوشتار با این عناوین آمده است: نگاهی به
 زندگی عالم ربانی آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی، سید مهدی حسینی مجاهد؛ میرزا جواد آقا تهرانی
 آیت بزرگ الهی در باب نفس و پارسایی، محمد مهدی رکنی یزدی؛ بی پیرایگی رازهای،
 محمد علی سلطانی؛ میرزا جواد آقا تهرانی به روایت اسناد ساواک، مهدی مهریزی و محمد
 قنبری؛ روش تفسیری آیه الله میرزا جواد آقا تهرانی؛ محمد عبداللّهیان؛ حجت طواهر قرآن و
 نقش حدیث در تفسیر نگاه به «تفسیر مصباح الهدی»، سید ابوالفضل موسویان؛ خردگرایی
 در «تفسیر مصباح الهدی»، سید محمد علی ابازی؛ انسان سازی در «تفسیر مصباح الهدی»،
 حسن پویا؛ آیات الاحکام در «تفسیر مصباح الهدی»، محمد قفقی؛ دیدگاه های حدیثی عالم
 ربانی میرزا جواد آقا تهرانی، مهدی مهریزی؛ میرزا جواد تهرانی و مکتب تفکیک، سید حسن
 اسلامی؛ میرزای تهرانی و نقد صوفی، رضا بابایی؛ ارزش معرفت بخشی کشف و شهود عرفانی از
 نظرمیرزا جواد آقا تهرانی، اصغر غلامی؛ اشتراک معنوی وجود از نظرمیرزا جواد آقا تهرانی، محمد
 بیابانی اسکویی؛ عرفان و تصوف از دیدگاه میرزا جواد آقا تهرانی، علی ملکی میانجی؛ احساس
 وظیفه شناسی عالم دینی، محمد علی سلطانی؛ مأخذ شناسی میرزا جواد آقا تهرانی، هادی
 ربانی؛ حکمت قرآنی و فلسفه یونانی، محمد رضا حکیمی.

در بخش دوم، پنج مصاحبه با این عناوین آمده است: گفتگو با آیه الله سید جعفر ستیدان؛ گفتگو
 با حجة الاسلام والمسلمین علی اکبر الهی خراسانی؛ گفتگو با حجة الاسلام والمسلمین حسین
 خراعی؛ گفتگو با حجة الاسلام والمسلمین سید ابوالفضل موسوی کاهانی؛ گفتگو با حجة الاسلام
 والمسلمین محمد رضا نوراللّهیان. بخش سوم نیز به اسناد و تصاویر اختصاص دارد.

ملکی میانجی، علی

۷۷. «عرفان و تصوف از دیدگاه میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله». مفسر ربانی، ص ۶۰۵-۶۵۱.
 گزارشی از دیدگاه های میرزا جواد آقا تهرانی درباره مسائل مهم مطرح در عرفان و تصوف و نقد آنها،
 که با استناد به کتاب «عارف و صوفی چه می گویند؟»، سامان یافته است.

مؤسسه فرهنگی مطالعاتی شمس الشموس

۷۸. افلاکیان خاک نشین. تهران: شمس الشموس، چاپ ششم، ۱۳۸۹، وزیری، ص ۲۵.

زندگی، ویژگی‌های اخلاقی و فعالیت‌های اجتماعی وی.

موسویان، سید ابوالفضل

۷۹. حجت‌الظاهر قرآن و نقش حدیث در تفسیر با نگاه به «تفسیر مصباح الهدی».

مفسرانی، ص ۲۶۹ - ۳۰۶.

میرزا جواد آقا تهرانی در درس‌های تفسیری خود، در هنگام دست‌یابی به روایات از معصومان (علیهم‌السلام) و اطمینان به آنها، بر اساس آن تفسیر می‌کند. اما اگر روایتی نرسیده باشد و یا مورد اطمینان نباشد، ظاهر قرآن را حجت می‌داند و خود با توجه به آیات دیگر، به تفسیر می‌پردازد.

۸۰. «میرزا جواد آقا تهرانی در عرضه احادیث به قرآن جدیت داشت». رایحه، ص ۶۵ - ۶۶.

چگونگی بهره‌گیری روایات توسط میرزا جواد آقا تهرانی در بحث‌های تفسیری خود.

موسوی اردبیلی، سید عبدالکریم

۸۱. «پیام آیت الله العظمی حاج سید عبدالکریم موسوی اردبیلی به کنگره بزرگداشت آیت الله تهرانی». رایحه، ص ۱۲۴.

این پیام به مناسبت همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در ۲۰ اسفند ۱۳۸۸ در دانشگاه مفید قم صادر شده است.

موسوی، سید محمد

۸۲. «زمزمه آیت الله تهرانی در جبهه». رایحه، ص ۱۰۲ - ۱۰۵.

بیان خاطراتی، ذیل این عناوین: با صفا، بی‌آلایش و بی‌تکبر؛ محتاط در مسائل؛ نافذ و مؤثر در عوام و خواص؛ ساده‌زیست؛ بسیار متواضع و خوش خلق.

موسوی کاهانی، سید ابوالفضل

۸۳. «گفتگوبها حجة الاسلام والمسلمین سید ابوالفضل موسوی کاهانی». مفسرانی، ص ۷۸۱ - ۷۹۲. در این گفت و گو ۲۱ خاطره از روحیات اخلاقی و اهتمام میرزا جواد آقا تهرانی در راه اندازی کارهای مردم طرح شده است.

مهدوی زاد، محمد علی

۸۴. «تفسیر قرآن به تمام معنی در روح میرزا جواد آقا متجلی بود». رایحه، ص ۱۳۰ - ۱۳۱، و با این مشخصات: «تفسیر مصباح الهدی، تفسیری روایی - تحلیلی است». بعثت، سال سی و یکم، شماره ۱۳۸۱، (نیمه اول خرداد ۱۳۸۹)، ص ۱۳.

ابعاد کتاب «تفسیر مصباح الهدی» و ویژگی های این اثر تفسیری.

مهریزی مهدی

۸۵. دیدگاه های حدیثی عالم ربانی میرزا جواد آقا تهرانی رحمه الله. مفسر ربانی، ص ۴۳۳ - ۴۴۸. این دیدگاه ها در سه حوزه اصلی حقیقت حدیث، چگونگی احراز صدور و روش فهم و تفسیر روایات، استخراج شده است. مؤلف در تحلیل نهایی به این نتیجه رسیده است که روش کلی ایشان در تعامل با احادیث، روش رایج نزد فقیهان و اصولیان است. البته در برابر تأویل های صوفیانه و فلسفی به شدت موضع می گیرد و به مقابله برمی خیزد.

۸۶. گزارش اولین کنگره بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی. رابحه، ص ۱۱۴ - ۱۱۵. گزارشی از فعالیت های انجام شده و انتشار کتاب «تفسیر مصباح الهدی» و کتاب «مفسر ربانی».

مهریزی، مهدی و محمد قنبری

۸۷. «میرزا جواد تهرانی، به روایت اسناد ساواک». مفسر ربانی، ص ۱۰۷ - ۲۳۶.

بازخوانی بخشی از اسناد ساواک درباره میرزا جواد آقا تهرانی.

میرزا جواد آقا و تفسیر مصباح الهدی

۸۸. معارف. شماره ۷۵ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۹)، ص ۴۹ - ۵۰.

گزارشی از همایش بزرگداشت میرزا جواد آقا تهرانی در دانشگاه مفید قم.

میرصمدی، فائقة السادات

۸۹. «تلاک و علم اخلاق در جوار خورشید خراسان». پنجره، سال دوم، شماره ۶۵ (شبه ۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۵۷.

اشاره به گوشه هایی از ویژگی های اخلاقی میرزا جواد آقا تهرانی.

فاصری، زهرا

۹۰. «پیرو ولایت تا آخرین نفس». پنجره، سال دوم، شماره ۶۵ (۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۶۴.

ویژگی های علمی و اخلاقی، آثار، درس تفسیر، مشرب معارفی، خدمات اجتماعی و حضور در مبارزات اجتماعی میرزا جواد آقا تهرانی.

لصیری، مجتبی

۹۱. «یکی از دوستان خدا: تأمل در سال های کودکی، تعلیم و تدریس معلم اخلاق». پنجره، سال دوم، شماره ۶۵ (۱ آبان ۱۳۸۹)، ص ۶۰ - ۶۱.

درس و کلاس و مدرسه؛ هجرت های حوزوی؛ ساعت معلمی؛ کرامات پدرا تا صبح پست در ماند که مادرم بیمار نشود؛ فصل آخر.

نکوداشت مفسر ژرف اندیش قرآن آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی

۹۲. روزنامه اطلاعات، شماره ۲۴۷۰۷ (شنبه ۲۲ اسفند ۱۳۸۸)، ص ۳، و بعثت، سال سی و یکم، شماره ۱۳۷۸ (نیمه دوم فروردین ۱۳۸۹)، ص ۲.

گزارشی از بزرگداشت بیستمین سالگرد درگذشت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی.

نوراللهیان، محمدرضا

۹۳. گفتگو با حجة الاسلام والمسلمین محمدرضا نوراللهیان، مفسر زبانی، ص ۷۹۳ - ۸۱۲، و گزیده آن با این مشخصات: و خاطرات يك سفره. روزنامه اطلاعات، ضمیمه، شماره ۲۴۷۵۴ (پنجشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۹)، ص ۵ و گزیده آن با این مشخصات: خامه یار، محمد. اولین های دفاع مقدس. قم: پارسا اندیش، چاپ سوم، ۱۳۸۹، رقمی، ص ۸۳-۸۵.

خاطرات نخستین حضور میرزا جواد آقا تهرانی در جبهه های جنگ.

۹۴. میرزا جواد آقا تهرانی در خانواده خود نیز حیات طیبه قرآنی ایجاد کرد. راجحه، ص ۹۲ - ۹۷. گفت و گویی است با یکی از شاگردان میرزا جواد آقا تهرانی که نکاتی درباره ویژگی های اخلاقی میرزا جواد آقا طرح می کند.

همایش بزرگداشت حضرت آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی

۹۵. افق حوزه، سال هشتم، شماره ۲۷۱ (چهارشنبه ۵ خرداد ۱۳۸۹)، ص ۳.

گزارشی از همایش برگزار شده در تالار شیخ صدوق آستان حضرت عبدالعظیم (ع) در مویخ پنجشنبه ۳۰ / ۲ / ۱۳۸۹. که قبلاً درباره آن سخن رفت.

بعقویان، ابراهیم

۹۶. مکتب تفکیک: مخالفت با فلسفه و عرفان نه، تمییز آرایه واسطه آیات آری، راجحه، ص ۷۶ - ۷۹. گفت و گویی درباره زندگانی و آثار میرزا جواد آقا تهرانی که به آرای اصحاب تفکیک و دلایل مخالفت آنان با فلسفه و عرفان نیز اشاره رفته است.

